

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ—GHERLA. CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

Partea oficială.

Binecuvântare Papală.

Prezentând noi Prea Fericitului Părinte Papa Pius XI, și în numele Veneratului Cler și al poporului credincios din Eparhia noastră, omagioase și filiale urări de bine și exprimând devotamentul și credința neclintită față de Sfântul Scaun, cu ocaziunea jubileului de 11 ani dela încoronarea intru Pontifice a Părintelui Creștinătății, Prea Fericitul Părinte s'a îndurat preagrațios a ne răspunde, prin Eminența Sa Cardinalul Pacelli, Secretarul de Stat, următoarele:

Vescovo Hossu
Cluj
Roumanie

Sua Santità accolto con vivo gradimento devoto omaggio augurale pel anniversario di Sua incoronazione, benedice paternamente Eccellenza Vostra, Clero, popolo ed intera diocesi. Cardinale Pacelli.

Această telegramă, tradusă în românește, sună astfel:

Episcopului Hossu
Cluj.
România

Sanctitatea Sa primind cu vie mulțumire devotatele omagii de urări de bine pentru aniversarea încoronării Sale, binecuvântă părintește pe Excelența Voastră, Clerul, poporul și întreaga Eparhie. Cardinalul Pacelli.

Comunicând aceasta, lăsăm Fraților Preoți ca în proxima Duminecă să aducă la cunoștința credincioșilor, de pe amvon. Binecuvântarea Papală, pentru ca aceasta să ajungă la fiecare cre-

dincios din Eparhie, îndemnându-i pe toți, că pentru dragostea ce ni-se arată, să înalțe rugăciuni fierbinți pentru Părintele Creștinătății.

Cluj, la 26 Februarie 1933.

Nr. 1196.

Numiri.

Onoratul *Iuliu Pop*, paroh în *Maieru I.* (vicariatul Rodnei) este numit *protopop onorar* cu facultatea de a purta brâu roșu.

Din șed. conz. 16 Febr. 1933.

Nr. 1608.

Onoratul *Ștefan Török* preot nou-hirotonit, este numit *administrator local* la parohia *Bred* (Tr. Surducului).

Din șed. conz. 23 Februarie 1933.

Nr. 1372.

Onoratul *Titus Coruțiu* preot nou-hirotonit, este numit *administrator local* la parohia *Strâmbu* (Tr. Lăpușului).

Din șed. conz. 23 Februarie 1933.

Nr. 1385.

Liturgii fundamentale.

Fundațiunile misale existente, făcute în depuneri la bănci în acții sau alte valori, azi cele mai multe nu mai fructifică, așa că stipendiul misal prevăzut în literile fundamentale sau în testament, nu se mai poate incasa.

Realitatea fiind aceasta, lăsăm totuși Veneratului Cler, să săvârșească ss. Liturgii fundamentale, punându-i în vedere, că la refacerea situației financiare vom lăsa, să poată primi stipendiul misal și pe trecut.

Cât privește instituirea de noi fundațiuni misale, lăsăm ca ele să se facă în astfel de realități, cari să asigure stipendiul misal, sau să fie obligați erezii prin testament la suportarea stipendiului misal.

Din șed. conz. 9 Februarie 1933.

Nr. 880.

Situația „Fondului central cultural“ la 31 Decembrie 1932.

Pentru informarea celor 42 parohii aparținătoare la „Fondul central cultural“, se publică, în următoarele, situația dela 31 Decembrie 1932.

Avere

1. In obligații de rentă	Lei 24900.—
2. Obligații de războiu	„ 22775.—
3. Imprumuturi date	„ 177349.—
4. Depuneri la „Patria“	„ 12835.—
5. Depuneri la „Concordia“	131135.—
6. Interese capitalizate	„ 1858.—
7. Prețul de cumpărare a caselor	— — — 21899.—
8. Numerar la 31 XII 1932	„ 25012.75
Total	Lei 417763.75

Venituri

1. Cassa la 31 XII 1931	Lei 2720.25
2. Chirii și arânzi	„ 36530.—
3. Interese după depuneri și împrumut	— — — 2053.—
4. Replătiri din capital	„ 100.—
Total	Lei 41403.25

Cheltueli

1. Stipendii — —	Lei 210.—
2. Impoz. rest și curente „	10062.50
3. Premii de asigurare „	1362.—
4. Interese capitalizate „	1858.—
5. Reparații și diferite „	2898.—
Total	Lei 16390.50

Bilanț la 31 Decembrie 1932

1. Intrate — —	Lei 41403.25
2. Fșite — — —	„ 16390.50
Remanență	Lei 25012.75

Gherla, la 7 Februarie 1933.

Administrația Centrală Capitulară

ss. *Dioniziu Vaida*
canonic-director.

Nr. 8-1933 capit.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Planul al doilea

Luni de zile s'au ținut lanț întrunirile de protestare ale diferitelor categorii de funcționari publici. Împotriva unei noi reducerii de salarii, Tagmele de funcționari organizați au înaintat memorii guvernului, arătând unele că sunt cu salariile sub minimul de existență, chiar fără noi reduceri. Altele s'au arătat gata să dovedească, cum ar putea fi scărițat bugetul Statului fără noi reduceri.

Opinia publică a primit cu destulă simpatie eforturile lumii funcționărești. Toată lumea știe, de sigur, că majoritatea salariilor actuale sunt de mizerie. Iar de cele mari, cu toate încercările făcute, nu prea sunt sortiți de izbândă să se atingă cineva.

Se recunoaște, în general, că mi-

nimul de existență pentru fie care cetățean trebuie să intre în planul întâi al preocupărilor sale, ca și ale Statului. Mai ales când majoritatea celor ce formează opinia publică sunt din categoria celor ce trăesc după un salariu fix, cum este cazul la noi. De sigur dacă azi diferitele categorii de salariați publici, sau particulari, ar încerca să câștige spriginul satelor românești pentru justele lor doleanțe, și să provoace o mișcare a masselor în acest scop, ar da de rușine: nime nu s'ar mișca. Sau dacă un partid politic ar merge acum în alegeri cu aceasta lozincă, ar eși înfrânt. Țărănimea noastră nu numai, că nu ar vedea o nedreptate în tratarea salariaților din partea Statului sau a patronilor, ci ar pretinde o și

mai mare reducere de salarii.

Și cu toate, că 80% dinre locuitorii României sunt țărani și sunt ostili revendicărilor funcționarilor, totuși dreptatea e de partea acestor din urmă. Opinia publică adevărată a țării ar fi aceea a majorității cetățenilor ei. Dar, iată că, în cazul dat, nu este.

O singură tagmă de slujbași, încadrați și ei între funcționarii publici, nu are nici concursul opiniei publice care reprezintă minoritatea locuitorilor: preoțimea.

Când se pune problema salarizării ei, aproape toată lumea e ostilă. Reducerile cari s'au operat în cursul anilor din urmă asupra salariilor preoțești, ajungându-se până la 65% din salariile avute în 1930, — cum e cazul preoțimei unite, — nu au stârnit nici un val de protestare în rândul celorlalte categorii de funcționari. Nu i s'a dat preoțimei concurs de nicăiri. Celelalte tagme au rămas indiferente, dacă nu satisfăcute, că nu au ajuns ele la așa strâmtoare. Toată lumea a rămas indiferentă.

Iar dacă în congrese, ori sinoade, a pus însăși preoțimea chestia salarizării ei, opinia publică a fost neplăcut surprinsă. Cetățenii s'au indignat chiar, și în ziare, s'a fixat acuza opiniei publice, atâta cât brumă există la noi, în terminii: „Preoțimea nu se mai știe agita decât pentru materie. La ea, slujitoare în cele duhovnicești și pentru ele, *salarizarea trebuie să cadă pe planul al doilea*“.

Adevărul nu poate fi răsturnat, de sigur, dar primirea celor duhovnicești față de cele materiale, în creștinism e o lege pentru toată lumea, nu numai pentru preoțime. „Nu vă îngrijorați de ce veți mânca“, nu s'a spus numai apostolilor, ci omenirii întregi.

Totuși, — iarăși e adevărat — preoțimea trebuie să dea pildă de jertfă, de răbdare. Pe drumul greu al abnegațiilor, ea trebuie să meargă în frunte.

Dacă lumea românească laică ar ști interpreta și pentru sine doctrina creștină cum o știe, atunci când o

aplică la preoțime, am ajunge în câteva decenii unul dintre popoarele cele mai creștine ale lumii. Da, preoțimea să dea pildă și în jertfă. Aici mai ales! Dar, nu a dat, și nu dă? Vorbind în special, de preoțimea Bisericii române unite, unde și când a ținut congrese și întruniri de protestare? Câte-o moțiune votată în sinoade protopopești.

Conducerea acestei Biserici a voit să nu mai mărească și preoțimea noastră mișcările de protestare. Să aștepte în liniște intervențiile Arhierilor. Să se ducă lupta nu cu armele, cari pot produce anarhizarea, ci cu ale persecuțiunii.

Preoțimea noastră a tăcut, a răbdat a așteptat în tot ceea ce privește „preocupările de planul al doilea“, adică asigurarea existenței sale. Și a muncit pentru creșterea celor duhovnicești, din ei și din encrizații lor.

Dar, pentru preoțime, să fie într'adevăr o dovadă de nepricepere a misiunilor sale, dacă se interesează, sau luptă pentru câștigarea mijloacelor ei de existență?

Să fie acest „plan al doilea“, atât de incompatibil cu preocupările preoțimii, încât atingându-l să i-se strige că și-a uitat misiunea?

De unde atâta ostilitate față de preoțime? Este ea alcătuită din ingeri, sau alte ființe eterice, care nu trăesc pe pământ și nu au nevoie de cele materiale?

Sau este opinia publică de credința că preoțimea, și fără salariu de la Stat, e îndeajuns de bine situată materialmente încât poate trăi cu restanța de salariu de șapte luni, și cu salariu lunar între 700—1700 Lei, cum a fost tratată preoțimea română unită în prima jumătate a anului 1932?

În mare parte suntem înclinați a crede că opinia noastră publică așa opinează. Preotul are — de obicei — locuință în natură, are — iarăși de obicei — sesiune parohială. Are venitele stolare. Ce mai incurcă și ea Statul?

Dacă venitele din parohii ar fi su-

ficiente să acopere o existență onorabilă preoțească, Biserica ar fi cea din urmă, care ar renunța la ori ce ajutor din partea Statului. Pentru că o preoțime salarizată de Stat nu poate fi culmea idealului, în ce privește independența propovăduirii ei. Între Stat și între Biserică în orice clipă se pot ridica divergențe de credințe, de programe, de activitate etc.

Idealul nu poate fi decât o preoțime independentă de Stat, în ce privește existența ei inmaterială.

Dar în situația de azi poate preoțimea să ducă un trai onorabil lăsată pe puterile parohiilor?

Cei cari cred așa, n'au decât să cerceteze situația la fața locului. Au casă parohială? Da, dar nu în toate satele. Și cele mai multe sunt vechi, și au nevoie de reparații mai în fie care an. Știe opinia noastră publică — așa de pornită — că sunt, de trei ani încoace — zeci și sute de parohii, în cari nu se găsesc bani să se facă o reparație necesară, în preț de două-trei mii lei? Și unde preotul e silit să repare din al lui, dacă nu vrea să-l ploaie în casă?

Au sesiune parohială? Au, unde au! Dar la o sesiune trebuie să țină o slugă, al cărui salariu întreține ajutorul anual pe care-l primește acum un preot începător. Profitul sesiunii? Nu poate fi altul decât al tuturor agricultorilor cu moșie egală, în ultimii ani, Altă lămurire credem că nu e necesară.

Au venite după patrafir? La umbatul cu crucea din anul acesta — unul din venitele principale ale preoției noastre — media încasărilor a fost cam de 100 lei pe parohie.

Enoriașii nu au bani. Și chiar dacă unii mai au, nu mai dau.

Desigur, preot muritor de foame nu a fost și nu vor fi. Deși în Munții Apuseni, de-o pildă, unde nu sunt sesiuni parohiale, își poate oricine închipui cum poate exista un preot cu familie și cu salariu maxim de trei mii, dacă are toate gradațiile.

Ori cât ar fi misiunea preoțimii de spirituală, de cerească, trăește și ea pe pământ, și îndeplinește unul din rolurile cele mai mari și mai grele în

Stat: armatura spirituală, a cetățenilor fără de care nu se poate clădi nimic.

Și atunci preocupările ei de ordin material trebuiesc disprețuite? Cad în planul al doilea?

Dar „vrednic este muncitorul de plata sa“. Ori care muncitor! Sf. Pavel a învățat deschis, că societatea pentru care lucrează preotul, cele spirituale, e datoare să-i dea cele materiale. Societatea? Parohia, credincioșii, Statul.

Și, atunci, poate fi înfierată preoțimea că voește și ea să-și asigure un trai onorabil? Că are preocupări de „planul al doilea?“

Altă înțelegere așteaptă preoțimea dela opinia noastră publică, și alt sprijin dela celelalte categorii de funcționari, decât cum a avut parte până acum.

Și, dacă va examina oricine situația ei fără preocupare sau aversiune, — se va convinge că pe dreptate cere altă apreciere.

I. Agârbiceanu.

Diverse

Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Iuliu a plecat în 25 Februarie a. c. la Blaj, unde Duminecă în 26 l. tr. a hirotonit întru subdiaconi și diaconi mai mulți clerici arhidiecezani și pe clericul Eparhiei noastre, Ambroziu Plaian. Din Blaj Prea Sfințitul încă Duminecă a plecat la București, parte pentru a fi de față la sărbătorirea și plecarea Eminenței Sale Cardinalului Dolci, — care Luni, în 27 Februarie a. c. plecat spre Roma, pentru a-și lua în primire noua funcțiune dignitară de principe al Bisericii, — parte pentru a interveni la locurile în drept în chestiunea salarizării juste a preoției noastre, ce pare a fi amenințată iarăși cu o încadrare vitregă la întocmirea noului buget, și pentru a lua parte și la desbaterile senatului. Din Capitală Prea Sfințitul se va reîntoarce iarăși la Blaj, unde Joi, în 2 Martie a. c. va conferi ordul preoției celor ridicați la treapta diaconiei Dumineca trecută, sosind la reședință Joi seara.

„CONCORDIA“
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII ÎN GHERLA

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „CONCORDIA“ societate pe acții în Gherla, conform dispoziției §-lui 18 din statute, se invită la

a XXII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Gherla, la 20 Martie 1933 la 10 ore înainte de amiază în localul institutului, iar în cazul, dacă la acest termen nu s'ar prezenta numărul acționarilor cerut de statute, adunarea se va ține la 27 Martie 1933

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ordinea de zi:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte alor 1 notar, 2 scrutători, cari vor verifica și procesul verbal. Constatarea capabilității de hotărâre.
2. Raportul direcției și a comitetului de revizuire despre gestiunea anului 1932.
3. Aprobarea bilanțului și distribuirea venitului curat.
4. Darea absoluturului direcției și comitetului de revizuire pe a. 1932.
5. Alegerea alor 5 membrii în comitetul de cenzori cu mandat de 3 ani.
6. Eventuale propuneri statuare.

La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte în registrul acționarilor ca atari și care cel puțin cu o zi înainte de deschiderea adunării generale și-au depus la casa institutului, ori pe lângă revers la alte institute, acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență.

Gherla, la 10 Februarie 1933.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVA

Bilanț cu

Cassa — — — — —	10,706	30		
Bon la bănci — — — —	2,309,022		2,319,728	30
Cambii hipotecate — — — —	5,048,360			
Cambii de bancă — — — —	2,111,350		7,159,710	
Imprumuturi hipotecare — — — —			2,478,819	
Cassa institutului — — — —			1,130,000	
Realități — — — — —			388,209	
Acții la bănci — — — — —			50,000	
Spese procesuale restituibile — — — — —			79,457	
			13,605,923	30

DEBIT

Profit și

Dobânzi după depuneri — — — —			204,264	
Cheltueli gen. salare etc. — — — —			256,190	
Impozite — — — — —			166,103	
Amortizări — — — — —			486	
Profit net — — — — —			1,071	80
			628,114	80

Teodor Morariu
director executiv

Gherla, la

Ion Agârbiceanu

Dr. Victor Bojor

Dr. Octavian Domide
președinte

Dr. Andrei Macavei

Ioan Coste

S'a revăzut și găsit

Gherla, la

Aurel Pop

Demetriu Rus

David Deac
președinte

31 Decembrie 1932.

PASIVA

Capital societar — — — —			2,000,000	
Fond general de rezervă — —	440,107			
Pond pentru creanțe dubioase —	335,171			
Fond de penzie — — — —	384,783			
Fond de binefaceri și cultural —	23,322			
Fond de asanare a datoriilor agr.	73,480		1,256,863	
Depuneri spre fructificare — —			9,151,232	
Depozite — — — —			1,018,009	
Impozit neachitat — — — —			161,843	
Dividendă neridicată — — — —			12,034	50
Dobânzile anului 1932 — — — —			4,870	
Profit net — — — —			1,071	80
			13,605,923	30

Perdere

CREDIT

Dobânzi, chirii etc. — — — —			628,114	80
			628,114	80

31 Decembrie 1932.

Pentru contabilitate

Teodor Morariu
director executiv*Grigoriu Pop*
v. președinte*Dioniziu Vaida**Dr. Titus Malaiu**Dr. Ștefan Pop*

în consonanță cu registrele.

9 Februarie 1933.

Dr. Iosif Macavei

Diverse.

† **Antoni Mayer.** Luni în 22 Februarie a. c. a încetat din viață la domiciliul său din Oradea canonicul-prelat papal *Antoni Mayer*, fostul Administrator Apostolic al Eparhiei catolice de Oradea, unul dintre cei mai distinși demnitari ai bisericii catolice din România. Născut în 1870, înaltul prelat și-a făcut studiile liceale în Oradea-Mare, unde a început și teologia terminând, apoi, în Budapesta. Ca preot tânăr ajunge la curia episcopală din Oradea pe vremea Episcopului-Cardinal Schlauch, sub care face serviciul de secretar episcopal, iar episcopul Széchenyi îl pune în fruntea Institutului „Sf. Iosif”, iar apoi îl numește canonic. Pe timpul Administratorului Apostolic Bielik este vicar general episcopal, iar după moartea acestuia, în 1927, Sf. Scaun îl încredințează cu administrarea apostolică a Eparhiei de Oradea care funcționează o poartă cu o energie rară până în 1930, când, odată cu aplicarea Concordatului ajunge, în fruntea Eparhiilor de Sătmăr și Oradea Episcopul Ștefan Fiedler. De atunci, aproape fără întrerupere, suferă de boala de stomac, care în sfârșit i-a răpit viața, producând sincere regrete în toate cercurile, care l-au cunoscut. În mormântarea marelui defunct va avea loc în Oradea Miercuri, la 1 Martie a. c. fiind săvârșit de Episcopul Fiedler, asistat de întreg capitulul din Oradea.

Odihnească în pace!

† **Aurel Ciato.** În 26 Februarie a. c. s'a stins subit Aurel Ciato, cunoscutul publicist de încă dinainte de războiu. Născut în 1872 la Blaj, Aurel Ciato încă din primele zile ale tinerețelor sale a dovedit toate însușirile unui bun gazetar, publicând poezii și articole în „*Tribuna*” dela Sibiu și în alte gazete românești Ardelene; mai târziu este redactorul gazetei „*Lupta*” dela Budapesta, apoi a condus cu multă pricepere „*Revista Politică și Lite-*

rară” dela Blaj. Ca tânăr student, în zilele „Memorandului”, a fost unul dintre conducătorii tinerimei române Ardelene și întreaga activitate sa dinainte de războiu este închinată luptei pentru neamul său, pe care atât de mult l'a iubit și pentru care a îndurat și suferințele închisorilor ungurești vreme de un an. După împlinirea visului național român, și după războiu, credincios activității sale de publicist, a editat mai multe cărți și a colaborat la mai multe gazete de ale noastre, până când moartea îi răpește subit viața în timp ce călătoria din Capitală spre Cluj. Trupul neînsușit i-a fost coborât din tren în Sinaia, de unde va fi transportat la Cluj, unde va fi înmormântat în 2 Martie a. c.

Dumnezeu să-i facă parte cu dreptii!

În atelierul de tâmplărie de sub directivele oficiului parohial din Iclod se pregătesc în execuție ireproșabilă și strict conform ritului toate obiectele bisericesti, ce privesc tâmplăria, ca:

Chivote, feșnice, scrinuri, tetrapod, scaune, strane, iconostase, — după modele, și luându-se în considerare și dorințele clienților.

Chivotele cu 6 feșnice dela 1200 Lei în sus, scrinuri pentru desfacerea produselor de presă 400 Lei; în preț stabilit întră numai costul materialului și al lucrului. — Comandele mai bine se pot face în persoană. La dorință însă se trimit informații, proiecte și fotografii și prin postă, prin

Oficiul parohial român unit din Iclod, jud. Someș.